

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ЯК СОЦІАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

*Клеба А. І., к.п.н., доцент
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

Основним видом діяльності сучасного постіндустріального суспільства є виробництво інформації. Інформація стає головним ресурсом розвитку світової спільноти і має суттєвий вплив на розвиток освіти, науки тощо.

Основними цінностями інформаційного суспільства є знання, кваліфікація, незалежність мислення, здатність використовувати інформацію та приймати раціональні рішення та підвищення обізнаності не лише у професійній галузі, а й у суміжних галузях.

Здатність мислити незалежно на основі знань і досвіду цінується набагато більше, ніж проста вченість або володіння широкими знаннями без здатності застосовувати ці знання для вирішення конкретних проблем. Виокремимо компетентності, які визначають ступінь розвитку суспільства:

1. Відповідальність брати участь у спільному прийнятті суспільно-політичних рішень.

2. Здатність співіснувати з людьми різних культур, мов і релігій на основі розуміння відмінностей і взаєморозуміння в монокультурному суспільстві.

3. Володіння усними та писемними навичками спілкування, які відіграють важливу роль у соціальній та професійній діяльності.

4. Здатність вивчати нові технології.

5. Здатність критично ставитися (відрізнати правду від брехні) до

інформації та реклами, що поширюються через канали засобів масової інформації.

6. Здатність навчатися протягом життя як основа для професійного розвитку та безперервного навчання в особистому та суспільному житті.

Тому поняття «інформатизація суспільства» можна визначити як глобальний соціальний процес, де основними видами діяльності у сфері суспільного виробництва є збір, накопичення, продукування, обробка, передача та використання інформації, що здійснюються на основі засобів мікропроцесорної і комп'ютерної техніки, а також враховується різні засоби обміну інформації.

Інформатизація є системою наступних взаємопов'язаних процесів:

– *інформаційного* – розділення та представлення всієї соціально важливої інформації у формі, яка може зберігатися, оброблятися та передаватися електронними засобами;

– *пізнавального* – створення та збереження цілісної інформаційної моделі світу, що дозволяє суспільству активно та динамічно регулювати свій розвиток на всіх рівнях: від індивідуальної діяльності до функціонування громадських інститутів;

– *матеріального* – створення всесвітньої інфраструктури електронних засобів для зберігання, обробки та передачі інформації.

Розрізняють два основні теоретико-методологічні підходи до інформатизації суспільства, які створюють соціальні наслідки в технічній та гуманітарній сферах [2, с. 13]:

1. Технократичний підхід, у якому інформаційно-комунікаційні технології вважаються засобами підвищення продуктивності праці, їх застосування обмежується, переважно, сферами виробництва та управління;

2. Гуманітарний підхід, при якому ІК-технології розглядаються як важлива частина людського життя, що має значення не тільки для

виробництва та управління, але й для розвитку соціально-культурної сфери.

Особлива роль в інформатизації суспільства належить системі освіти, оскільки освіта виходить, з одного боку, як споживач інформації, з іншого, як творець нових інформаційних технологій (випуск висококваліфікованих спеціалістів). Уміння працювати з інформацією стає одним із пріоритетів сучасної людини, тому освітня система вже у школі покликана формувати вміння критично мислити (критичне мислення – це поєднання знань, розуміння, застосування, аналізу, оцінювання, що характеризується синтезом).

Освіченість, гнучкість мислення, вміння орієнтуватися у величезному потоці інформації стають значними цінностями людини протягом усього її життя. Ці ж цінності значущі і для суспільства, тому що стрімкий розвиток технологій у всіх галузях науки, культури, виробництва передбачає використання творчого потенціалу освічених людей не тільки у сфері управління, але і для обслуговування технологій. Тому інформатизація освіти сприймається як один із пріоритетних напрямів інформатизації суспільства.

Під впливом інформатизації суспільства відбуваються істотні зміни в механізмі функціонування та реалізації системи освіти, як загальної середньої, так і вищої. Так, інформатизація ініціює такі процеси [1]:

- удосконалення механізмів управління системою освіти на основі використання автоматизованих банків даних науково-педагогічної інформації, інформаційно-методичних матеріалів, комунікаційних мереж;
- удосконалення методології та стратегії відбору змісту, методів та організаційних форм навчання та виховання, що відповідають завданням розвитку особистості здобувачів освіти в умовах інформатизації суспільства;

- створення методичних систем навчання, орієнтованих на розвиток інтелектуального потенціалу здобувачів освіти, формування вмінь самостійного здобуття знань, здійснення інформаційно-навчальної, експериментально-дослідницької діяльності, різноманітної спільної діяльності з обробки інформації;
- розробка та використання комп'ютеризованих тестів, методів діагностики контролю та оцінювання рівня знань здобувачів освіти.

Таки чином, інформатизація суспільства є глобальним соціальним процесом, де домінуючими видами діяльності в сфері суспільного виробництва, освіти, науки є збір, продукування, обробка, зберігання, передавання та використання інформації. А також є процесом забезпечення усіх сфер методологіями, технологіями і практиками для розробки та оптимального використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, спрямованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей, забезпечення комфортних і здоров'зберігаючих умов.

Література:

4. Дмітренко Н. Є. Застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій у процесі інтеграції навчання в інформаційному суспільстві. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Випуск 9 (52), 2014. URL:

http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/1230/Ozfm_2014_9_5_5.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 05.10.2024).

5. Кивлюк О. П. Становлення інформаційної педагогіки в умовах глобалізації: філософський аналіз. автореф. дис....д-ра філософ. наук : 09.00.10. Київ, 2013. 33 с.